

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4CdoR/9/2024
Identifikačné číslo spisu:	1220206274
Dátum vydania rozhodnutia:	20.02.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1220206274.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci výživou oprávnených L. N.H., narodenej XX. K. XXXX, R., L. XXXXX/XX a G. N., narodenej XX. O. XXXX, R., L. XXXXX/XX proti výživou povinnému otcovi D. N., narodenému XX. O. XXXX, R., L. XXXXX/XX, zastúpenému advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Prešov, Hlavná 89, o zníženie výživného, vedenej na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. 27P/152/2020 a o dovolaní povinného proti rozhodnutiu Krajského súdu v Trnave zo 16. januára 2024 sp. zn. 12CoP/28/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 5. mája 2022 č. k. 27P/152/2020 - 1180 vo veci o zníženie výživného na oprávnené L. N. a G. N. rozhodol tak, že znížil vyživovaciu povinnosť otca na L. N., narodenú XX. K. XXXX zo sumy 850 eur mesačne na sumu 650 eur mesačne, počnúc od 01. marca 2021 (I.); znížil vyživovaciu povinnosť otca na G. N., narodenú XX. O. XXXX zo sumy 750 eur mesačne na sumu 550 eur mesačne, počnúc od 01. marca 2021 (II.); vo zvyšnej časti súd návrh otca na zníženie výživného zamietol (III.); týmto zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava II, č. k. 28P/51/2019-26 z 13. júna 2019 v časti o výške výživného (IV.); zaviazal matku zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 8,40 eura na účet Okresného súdu Bratislava II, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (V.); zaviazal otca zaplatiť náhradu trov konania štátu vo výške 8,40 eura na účet Okresného súdu Bratislava II, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (VI.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (VII.). Súd prvej inštancie rozhodol za použitia ustanovení § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1 a 2 a § 78 ods. 1 až 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej ako „ZoR“). Súd prvej inštancie uviedol, že „výživou“ dieťaťa, na ktorú prispievajú obidvaja rodičia, sa rozumie zaobstarávanie, resp. uspokojovanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa, čo zahŕňa okrem stravy aj napr. zdravotnú starostlivosť, lieky, ošatenie, hygienické potreby, cestovné, školské potreby, aktivity voľného času, či bývanie. Súd pri rozhodovaní o výživnom prihliada a berie do úvahy nielen schopnosti, možnosti a

majetkové pomery rodičov, ich životnú úroveň, ale i odôvodnené potreby dieťaťa a takisto i to, ako sa ktorý z rodičov a v akej miere o dieťa osobne stará. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia, modifikovaný možnosťami rodiča, ktoré rozširujú jeho reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti, ako fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky, časový priestor a podobne. Miera životnej úrovne je objektívne zistiteľná rôznymi faktormi a to v prvom rade výškou mesačného príjmu, výškou mesačných nákladov a položiek, ktoré nie sú pre život nevyhnutné a ktoré signalizujú prebytok finančných prostriedkov. Pre posúdenie možností a schopností povinného rodiča nie sú rozhodujúce len jeho skutočné zárobkové pomery, ale jeho reálne zárobkové prípadne aj majetkové možnosti dané okrem iného fyzickým stavom, nadaním, či pracovnými skúsenosťami. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá, kým dieťa nie je schopné samé sa živiť.

1.1. Súd prvej inštancie pri posudzovaní návrhu otca na zníženie výživného na jeho dcéry, ktoré bolo určené rozsudkom Okresného súdu Bratislava II z 13. júna 2019, č. k. 28P/51/2019 - 26, vykonal komparáciu pomerov v čase posledného rozhodnutia o výživnom na maloleté deti s aktuálnymi pomermi, tak na strane povinného, ako aj na strane oprávnených a dospel k záveru, že návrh otca je čiastočne dôvodný. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že povinný otec v čase pôvodného rozhodnutia pracoval vo Švajčiarsku v spoločnosti Constellium Switzerland AG, s mesačným príjmom cca 11.000 eur netto a s ukončením pracovného pomeru výpoveďou zo strany zamestnávateľa ku dňu 30. septembra 2020, pričom na základe rodičovskej dohody prispieval povinný na L. sumou 850 eur a G. sumou 750 eur mesačne. Povinný otec bol evidovaný následne na úrade práce, pričom od októbra 2020 do februára 2021 mu boli vyplácané dávky v nezamestnanosti a to v priemernej výške 8.335 eur mesačne vrátane prídavkov na deti. Otec sa opätovne zamestnal od 01. marca 2021 v spoločnosti Siemens Healthcare s. r. o. s priemerným mesačným príjmom 3.349 eur. Zmena pomerov nastala aj na strane matky, ktorá ako pôvodne nezamestnaná v čase rozhodovania súdu prvej inštancie pracovala v spoločnosti HANT BA s. r. o. s dohodnutou mesačnou mzdou vo výške 889 eur brutto. Súd prvej inštancie prihliadol aj na skutočnosť, že matka zabezpečuje osobnú starostlivosť o obe dcéry, uhrádza splátky úverov spolu vo výške 289 eur.

1.2. Vzhľadom na uvedené zmeny pomerov vyhodnotil súd prvej inštancie návrh otca za čiastočne dôvodný a to tak, že znížil vyživovaciu povinnosť na L. z 850 eur na 650 eur mesačne a na G. zo 750 eur na 550 eur mesačne. Výživné spolu v sume 1.200 eur mesačne podľa názoru súdu prvej inštancie zodpovedá možnostiam a schopnostiam otca v spojení s odôvodnenými potrebami oprávnených. Súd prvej inštancie vychádzal z reálneho príjmu otca vo výške 3.349 eur mesačne netto, príjmu z prenájmu vo výške 300 eur mesačne spolu so zohľadnením majetkových pomerov otca a jeho relevantných výdavkov, ktoré otec vyčíslil na 4.557 eur (výživné na deti vo výške 1.600 eur, stravu 300 eur, nájomné za byt v L. 350 eur, nájomné za byt U. M. 78 eur, elektrina byt U. M. 15 eur, pôžičky 500 eur, oblečenie a obuv 40 eur, drogéria 30 eur, kultúra, šport 30 eur, PHM a údržba OMV 150 eur, hypotéka 1.264 eur, paušál 40 eur, paušály detí 20 eur, zdravotná starostlivosť 20 eur, životné poistenie 100 eur a ostatné režijné náklady 20 eur). Súd prvej inštancie považoval za opodstatnené však len výdavky na stravu, nájom, oblečenie a obuv, drogériu, PHM, paušály a zdravotnú starostlivosť, ostatné nepovažoval za nevyhnutné, nakoľko vyživovacia povinnosť voči deťom predchádza využitie finančných prostriedkov na uspokojenie svojich vlastných potrieb, údržbu nehnuteľností, vozidla a pod. K nadobudnutiu nehnuteľnosti v roku 2020 súd prvej inštancie poukázal na možnosti otca danú nehnuteľnosť prenajať, resp. predáť za účelom splnenia si vyživovacej povinnosti voči deťom, nakoľko daná nehnuteľnosť neplní svoj účel miesta na stretávanie sa s dcérami. Zároveň súd prvej inštancie poukázal na skutočnosť, že otec matke počas pobytu vo Švajčiarsku nevyplácal prídavky na deti vo výške 1.1175 eur, ktoré si ponechával. Súd prvej inštancie ďalej vzal do úvahy zmenu pomerov na strane dcér L. a G., kde poukázal na štúdium detí, diagnostikovanú celiakiu najvyššieho stupňa u G. a pravidelné návštevy očného lekára a potrebu okuliarov pre obe dcéry, pričom niet pochybností o zvyšovaní sa nákladov so zvyšovaním sa fyzického veku dcér. Súd prvej inštancie považoval náklady vyčíslené matkou na dcéry za primerané, okrem nákladov na drogériu vyčíslených vo výške 140 eur mesačne na každú z dcér. Súd prvej inštancie za opodstatnené považoval náklady na drogériu vo výške 40 eur mesačne na dieťa. Súd prvej inštancie vyhodnotil ako adekvátne každomesačné náklady na L. vo

výške 677 eur a G. 738 eur, pričom poukázal aj na nepravdivé výdavky. Súd prvej inštancie ďalej poukázal aj na tzv. valorizačnú klauzulu obsiahnutú v § 78 ods. 3 ZoR. Zároveň súd prvej inštancie vzal do úvahy zamestnanie, resp. príjem matky, zníženie intenzity osobnej starostlivosti vzhľadom na vek dcér, nadštandardný príjem otca vzhľadom na miestne pomery v kombinácii s jeho finančnými prostriedkami na účtoch a výlučné vlastníctvo bytu v blízkosti Bratislavy. V neposlednom rade súd prvej inštancie zohľadnil aj stanovisko kolízneho opatrovníka, ktorý zhodne so súdom nesúhlasil so znížením výživného na otcom navrhované sumy 140 eur a 150 eur na dcéry mesačne. Súd prvej inštancie upravil vyživovaciu povinnosť otca na deti odo dňa uzavretia pracovného pomeru otca na Slovensku, t. j. od 01. marca 2021 na 650 eur mesačne na dcéru L. a 550 eur mesačne na dcéru G..

1.3. V priebehu konania vznikli trovy štátu v súvislosti s náhradou vecných nákladov vo výške 16,80 eura a keďže štát možno považovať za stranu v časti v ktorej sa rozhoduje o nároku na náhradu trov konania, súd prvej inštancie rozhodol o nároku štátu na náhradu trov konania, ktoré boli štátom vynaložené. O trovách konania účastníkov rozhodol súd podľa § 52 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej aj ako „CMP“).

2. Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 16. januára 2024 sp. zn. 12CoP/28/2023 na odvolanie výživou povinného (proti výrokom I. až III. rozhodnutia súdu prvej inštancie) rozhodol tak, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil (I.) a žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (II.). Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil, zopakoval a doplnil dokazovanie postupom na nariadenom odvolacom pojednávaní a dospel k záveru, že odvolanie výživou povinného otca nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu s poukazom na kritériá rozhodné pre určovanie výživného (§ 62 ods. 1, 2, 4, 5 a § 75 ods. 1 ZoR) ako i po doplnení dokazovania (§ 68 CMP) dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia návrhu otca na zníženie vyživovacej povinnosti na v čase začatia konania maloleté deti, toho času už obe plnoleté, všetky vykonané dôkazy správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Súd prvej inštancie postupoval podľa odvolacieho súdu vecne správne, keď zistené rozhodujúce skutočnosti posúdil z hľadiska schopností a možností oboch rodičov, prihliadol na čiastočnú osobnú starostlivosť matky o obe plnoleté výživou oprávnené študujúce dcéry, na ich náklady na odôvodnené potreby a celkovo posúdil existenciu podstatnej zmeny pomerov (§ 78 ods. 1 ZoR) v porovnaní so skutočnosťami rozhodnými pre určenie výživného na maloleté deti v čase vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Bratislava II z 13. júna 2019, č. k. 28P/51/2019 - 26.

2.1. Odvolací súd sa zaoberal odvolacími námietkami výživou povinného, kde námietku odvolateľa o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú, nakoľko z odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie sú zrejmé relevantné myšlienkové postupy a úvahy, ktoré viedli súd prvej inštancie k takémuto spôsobu rozhodnutia. Taktiež je zrejmé, aký právny záver o skutkovom stave veci urobil súd prvej inštancie v danej veci, teda akú tzv. skutkovú vetu podrobil právnej kvalifikácii, odôvodnil vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Ako ďalšiu odvolaciu námietku odvolateľ uviedol, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, kde odvolací súd taktiež dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa dôsledne vysporiadal so všetkými otcom namietanými skutočnosťami týkajúcimi sa jeho príjmu a výdavkov. Podľa názoru odvolacieho súdu prišlo od ostatného rozhodovania o výživnom k objektívnej zmene pomerov predovšetkým na strane výživou povinného otca z dôvodu zníženia príjmu na cca 3.600 eur mesačne, tak na strane detí z dôvodu štúdia L. a G.Á., s čím sú spojené vyššie výdavky a súčasne vzrástli odôvodnené potreby aj vo všetkých ďalších oblastiach života medzičasom plnoletých výživou oprávnených. K námietke otca ohľadom tvrdenia, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy výdavky na hypotekárny úver a taktiež nezohľadnil skutočnosť, že po rozvode jeho manželstva s matkou výživou oprávnených ešte nedošlo k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva manželov odvolací súd

predovšetkým poukázal na § 62 ods. 5 ZoR, t. j. že výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť. Odvolací súd uviedol, že výživou povinný otec si musí byť vedomý svojej rodičovskej zodpovednosti a to i tej, v zmysle ktorej jeho potreby môžu byť uspokojené až následne, keď si splní svoju vyživovaciu povinnosť a prispeje v primeranej miere za dodržania zásady rovnakej životnej úrovne na potreby dieťaťa. Súd nemá primárnu povinnosť zisťovať výdavky povinného rodiča, postačuje, ak sa obmedzí na zistenie jeho možností, schopností, prípadne majetkových pomerov ako meradiel jeho životnej úrovne a na špecifikáciu potrieb oprávneného. Odvolací súd mal za to, že príjem otca bol bezpochyby preukázaný potvrdením od zamestnávateľa otca Siemens Healthineers s. r. o. za obdobie od 1. januára 2022 do 31. decembra 2023 vo výške 3.622 eur mesačne, pričom tento súčasne vlastní okrem nehnuteľností v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov vo svojom výlučnom vlastníctve byt v N.. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je čiastočne limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 ZoR), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá ZoR). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote. Odvolací súd vyhodnotil odôvodnené potreby výživou oprávnených za hodnoverne preukázané v rámci prvoinštančného konania, čo neovplyvnilo ani doplnenie dokazovania na odvolacím súdom nariadenom súdnym pojednávaním, pričom doplnil, že keďže možnosti a schopnosti výživou povinného sú nadpriemerné, odvolací súd dospel k záveru, že odôvodnenými sú tiež ďalšie potreby detí, ktoré nie sú nevyhnutné, ale práve so zreteľom k ich veku, zdravotnému stavu, fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu ich prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote sú prospešné všestrannému vývoju výživou oprávnených detí vo vyspelej spoločnosti. Toto poňatie odôvodnených potrieb je podľa názoru odvolacieho súdu v súlade so zásadou úmernosti životnej úrovne dieťaťa životnej úrovni rodičov a práve v intenciách tejto zásady sú odôvodnené potreby detí (a tiež rozsah vyživovacej povinnosti otca) mimo iné aj odrazom rôznej životnej úrovne otca, danej spoločenskou dôležitosťou jeho práce. Výživou povinný taktiež namietol, že súd prvej inštancie nevzal do úvahy jeho zhoršujúci sa zdravotný stav, na základe ktorého predpokladá možnosť zmeny zamestnania a zníženia príjmu, k čomu odvolací súd s odkazom na § 217 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) uviedol, že nemožno prihliadať na skutočnosti, ktoré možno očakávať alebo ktoré nastanú po vyhlásení rozhodnutia.

2.2. Odvolateľ taktiež namietol nesprávne právne posúdenie veci, k čomu odvolací súd poukázal na § 78 ZoR a § 121 CMP. Odvolací súd uviedol, že dôvodom pre zmenu vyživovacej povinnosti je len taká zmena pomerov, za ktorých bolo doposiaľ určené výživné, ktorá sa výrazným spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov, ktorá dosahuje relevantnú intenzitu pre zmenu rozhodnutia v kontexte ktorej súd prvej inštancie pri rozhodovaní o zmene výživného zistil, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od ostatného rozhodnutia o výživnom a správne túto zmenu premietol do výšky výživného. Podľa názoru odvolacieho súdu bola preukázaná podstatná zmena pomerov najmä na strane otca znížením príjmu, čo súd prvej inštancie správne premietol do zníženia výšky výživného. Odvolací súd ďalej uviedol, že výdavky výživou oprávnených sa nezmenili. Úprava výšky výživného na sumu 750 eur na L. a 650 eur na G. eur preto podľa názoru odvolacieho súdu zodpovedá kritériám rozhodných pre určovanie výživného uvedených v ustanovení § 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 ZoR, pričom tento dodáva, že otcom namietané znížené výživné zodpovedá i ustálenej súdnej praxi, v zmysle ktorej výživné na všetky vyživovacie povinnosti má postihovať 20 % až 30% z príjmu výživou povinného rodiča. Odvolací súd súčasne poukázal na „Metodiku pre výpočet výživného rodičov k deťom, tzv. tabuľkové výživné“ vydanéj Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, podľa ktorej výživné pri dvoch vyživovacích povinnostiach predstavuje pre dieťa študujúce na strednej škole 18 % čistého príjmu povinného rodiča a pre dieťa študujúce na vysokej škole 20 %. Pri čistom príjme otca 3.622 eur ide o sumy pre v danom čase stredoškôľáčku G. až 652 eur a vysokoškôľáčku L. až 724,- eur. Stanovené výživné na L. 650 eur mesačne predstavuje sumu 21 eur denne a výživné na G. 550 eur mesačne, predstavuje sumu 18 eur denne. Takéto výživné zodpovedá životnej úrovni výživou povinného otca, ktorému po odpočítaní výživného ostáva pre uspokojovanie vlastných potrieb suma 2.422 eur, teda 81 eur denne. Odvolací súd z uvedených dôvodov rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. O trovách

odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 a 2 CSP.

3. Proti výroku I. rozhodnutia odvolacieho súdu podal výživou povinný otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP, kde uviedol, že odvolací súd vychádzal z nesprávneho zhodnotenia dôkazov a nesprávneho právneho posúdenia veci. V kontexte § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ uviedol, že odvolací súd sa odklonil od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu v tom, že nevzal do úvahy všetky relevantné dôvody na zníženie výživného u otca. V kontexte § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolateľ za právnu otázku, od ktorej vyriešenia záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, označil, či zodpovedá výživné na deti vo výške 21 eur denne životnej úrovni výživou povinného otca, ktorému po odpočítaní výživného a ostatných potrieb ostane 26 eur denne. Dovolateľ navrhol, aby odvolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Výživou oprávnené sa vo vyjadrení k dovolaniu plne stotožnili so závermi odvolacieho súdu, ktoré považujú za správne, na základe čoho navrhli dovolaniu nevyhovieť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolací súd v tejto súvislosti pripomína, že aby na základe dovolania podaného podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť najskôr splnené predpoklady prípustnosti dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (porovnaj

2Cdo/203/2016, 3Cdo/216/2017, 4Cdo/64/2018, 6Cdo/113/2017, 7Cdo/95/2017 a 8Cdo/95/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania, či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení, môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

11. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

12. Dovolací súd rovnako uvádza, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou (účastníkom konania) v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávnych a hmotnoprávnych otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarcu túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

13. Dovolateľ vyvodil prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, kde namietal, že odvolací súd v dovolaní napadnutom rozhodnutí v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie nevzal do úvahy všetky relevantné dôvody na zníženie výživného u otca, kde poukázal na rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, konkrétne uviedol rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/148/2019 z 25. septembra 2019 a sp. zn. 3Cdo/236/2018 z 20. februára 2019 a nález Ústavného súdu SR z 23. júna 2022 sp. zn. III. ÚS 405/2021. Dovolateľ tvrdil odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu tým, že podľa jeho názoru odvolací súd nevzal do úvahy všetky relevantné dôvody na zníženie výživného u otca, resp. z obsahu dovolania možno vyvodíť nesúhlas výživou povinného otca so znížením výživného len na 650 eur mesačne na oprávnenú L. a na 550 eur mesačne na oprávnenú G.A., kde otec požadoval zníženie výživného na 450 eur mesačne na L. a na 350 eur mesačne na G. a to na základe ním opakovane tvrdeného zníženia jeho príjmov a tým životnej úrovne.

14. Dovolací súd dospel k záveru, že v preskúmvanej veci podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) sa vyššie uvedenými kritériami pre náležité uplatnenie dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP neriadil, keď zodpovedajúcim spôsobom nevymedzil nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolateľ naprieč celým dovolaním vyjadroval z rôznych pohľadov nespokojnosť s výškou určeného výživného na dcéry, počnúc poukazovaním na chybné závery odvolacieho súdu o majetkových pomeroch otca, cez nesprávne posúdenie odôvodnených potrieb výživou oprávnených, až po nesprávne posúdenie zárobkových možností matky, avšak bez toho, aby jasne a zrozumiteľne sformuloval konkrétnu právnu otázku, ktorej riešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu a ktorej odlišné posúdenie by ovplyvnilo rozhodnutie vo veci samej v prospech otca. Takéto odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže podľa názoru dovolacieho súdu cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

15. Napriek uvedenému dovolací súd v krátkosti k dovolateľom označeným rozhodnutiam najvyššieho

súdu a Ústavného súdu SR uvádza, že tieto podporujú individualitu posudzovania všetkých okolností majúcich vplyv na výšku vyživovacej povinnosti povinného voči oprávneným od jedného prípadu k ďalšiemu, kde nie je možné riešenie individuálnych otázok konkrétneho prípadu považovať za pravidlo pre iné prípady a súčasne z nich vyplýva potreba skúmania zavinenia na strane výživou povinného pri znížení či strate jeho príjmov. Od uvedených záverov dovolateľom označených rozhodnutí ani v prípade prípustne definovanej právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 CSP nie je možné v žiadnom prípade konštatovať odklon súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu pri posudzovaní individuálnych okolností prípadu dovolateľa, ba priam možno konštatovať plne súladný postup súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu s týmito závermi, kedy tieto jednoznačne posudzovali konkrétne zmeny pomerov na strane všetkých účastníkov konania, ktoré mali vplyv na následné rozhodnutie súdu prvej inštancie, kde bola konštatovaná dôvodnosť návrhu otca na zníženie výživného na obe dcéry, potvrdené rozhodnutím odvolacieho súdu.

16. Dovolateľ tvrdil prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, kde za právnu otázku doposiaľ neriešenú v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu označil otázku, či zodpovedá výživné na deti vo výške 21 eur denne životnej úrovni výživou povinného otca, ktorému po odpočítaní výživného a ostatných potrieb ostane 26 eur denne, kde namietal výšku životnej úrovne výživou oprávnených dcér v porovnaní s výškou životnej úrovne výživou povinného otca a kde poukázal na výchovnú úlohu otca voči deťom aj v časti hodnoty peňazí a na skutočnosť, že potreby dospelého človeka v produktívnom veku - rodiča sú vyššie, než dieťaťa, t. j. porovnanie životných úrovní nie je možné odvíjať od matematického vyjadrenia finančného zabezpečenia. Z uvedeného vyplýva, že dovolateľ namietal zistenie jeho životných pomerov, od ktorých sa odvíjala výška výživného, t. j. namietal skutkové zistenia.

17. Dovolací súd má za to, že dovolateľom označené dovolacie dôvody a konkrétne dovolacie námietky svedčia o snahe dovolateľa vyvolať procesne neprípustný dovolací prieskum. Dovolateľ rozporoval najmä nesprávne zistenia vo vzťahu k jeho majetkovým pomerom, nepreukázanie odôvodnených potrieb výživou oprávnených, resp. ich nadhodnotenie, či nesprávnu metodiku pre výpočet výživného s ohľadom na zvýšené životné náklady dospelého človeka v produktívnom veku, čím implicitne vytýkal nedostatok či nesprávnosť skutkových podkladov pre súdmi vyvodený právny záver a kde v obsahu dovolania uvádzal listinné dôkazy predložené v konaní. Správnosť úvahy, podľa ktorej takéto vymedzenie nesprávneho právneho posúdenia veci nemožno preskúmať prostredníctvom ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, potvrdzuje záver odvolacieho súdu, v zmysle ktorého nižšie súdy postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou, aby najlepší záujem dieťaťa (výživou oprávnené toho času plnoleté) bol skutočne popredným hľadiskom pri rozhodovaní o výške výživného spolu so zdôraznením práva dieťaťa podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 CMP). Dovolací súd súčasne zdôrazňuje, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd; skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná. Riešenie skutkovej otázky, v danom prípade posúdenie životnej úrovne otca, je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, jej aplikácii na podklade skutkových zistení (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

18. Relevantný je v tomto smere (v kontexte dovolacej námietky dovolateľa podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP) aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“. Aj z ďalších rozhodnutí ústavného súdu (napr. nálezy sp. zn. I. ÚS 115/2020, I. ÚS 336/2019) vyplýva (v kontexte dovolacej námietky dovolateľa podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP) požiadavka na náležité posúdenie dovolania vo vzťahu k jeho prípustnosti - „pri

posudzovaní toho, či dovolateľ dostatočne vymedzí právnu otázku, je potrebné, aby sa najvyšší súd pokúsil autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku, ale druhej strane nesmie ani dotvárať vec na úkor procesnej protistrany. Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc. Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu právnej otázky“.

19. Napriek uvedenému dovolací súd obiter dictum poukazuje na závery obsiahnuté vo viacerých rozhodnutiach, napr. sp. zn. 4Cdo/196/2017, 8Cdo/50/2017, 3Cdo/88/2017, 3Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017, 4Cdo/215/2022, v ktorých najvyšší súd konštatoval, že určenie výšky výživného je vždy výsledkom posúdenia vysoko individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach, pretože kritériá na určenie rozsahu vyživovacej povinnosti (napr. schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného ako aj odôvodnené potreby dieťaťa a ďalšie) sú rozdielne v každej veci a odlišujú sa od prípadu k prípadu (Na uvedené poukázal aj samotný dovolateľ odkazom na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/148/2019 z 25. septembra 2019). Iný výklad by viedol k rozporu so záujmami dieťaťa, ktorému sa výživné priznáva (porovnaj 8Cdo/50/2017). Každé jedno rozhodnutie o výživnom na dieťa je založené na riešení čisto individuálnych otázok, ktoré nemôže byť považované za pravidlo pre iné prípady (porovnaj 5Cdo/87/2017, 3Cdo/226/2017). Je preto namieste konštatovanie, že v takto vysoko individuálnej otázke (akou je určenie konkrétneho rozsahu vyživovacej povinnosti) sa ani nemôže vytvoriť ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Pri posúdení a hodnotení zákonom ustanovených východísk na určenie výživného postupujú totiž sudy vždy diferencovane v každom konkrétnom prípade a nezotrvávajú na určitých striktných hraniciach (porovnaj 8Cdo/50/2017, 3Cdo/226/2017, 3Cdo/88/2017). V takto individualizovanom rámci určovania konkrétnej výšky výživného zovšeobecnenie ani neprichádza do úvahy (porovnaj 3Cdo/226/2017).

19.1. V posudzovanom prípade podľa názoru dovolacieho súdu sudy nižších inštancií náležite aplikovali pre vec relevantné ustanovenia § 62, 75 ods. 1 a § 78 ods. 1 ZoR, vzali do úvahy všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyšli najavo a na podklade svojich (individuálnych) skutkových zistení dospeli k záveru, podľa ktorého od posledného rozhodnutia o výživnom došlo k zmene pomerov v rozsahu, ktorý odôvodňoval zníženie výživného v miere z 850 eur na 650 eur mesačne na oprávnenú L. a zo 750 eur na 550 eur mesačne na oprávnenú G.. Podľa názoru dovolacieho súdu z hľadiska primeraného uplatnenia zákonných kritérií pri určovaní výšky výživného nemožno súdu prvej inštancie a odvolaciemu súdu nič vytknúť.

20. Dovolací súd záverom konštatuje, že prijatý záver odvolacieho súdu o výške určeného výživného, ktorý dovolateľ spochybňuje, bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia jedinečných skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súd viedli k prijatiu tohto rozhodnutia. Skutočnosť, že otec so záverom odvolacieho súdu (t. j. s mierou zníženia výšky výživného) a jeho odôvodnením nesúhlasí, nepostačuje sama osebe k založeniu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP, ktorého podstatou je nesprávne právne posúdenie veci, nie prehodnocovanie skutkových záverov a ich relevantnosti vo vzťahu k právnemu záveru odvolacieho súdu.

21. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie výživou povinného odôvodnené nesprávnym právnym posúdením veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, ktoré nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

22. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.